

Териториално статистическо бюро - Североизток
Отдел „Статистически изследвания - Варна“

ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ ВАРНА ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Към 31 декември 2023 г. населението на област Варна е 434 191 души, което представлява 6.7% от населението на България и нарежда областта на трето място по брой на населението след областите София (столица) (1 287 хил. души) и Пловдив (634 хил. души), и преди област Бургас (384 хил. души). В сравнение с 2022 г. населението на областта се увеличава с 3 344 души, или с 0.8%.

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението, са демографските процеси - раждаемост, смъртност и миграция.

Демографска ситуация в област Варна през 2023 година:

- Нараства населението на областта;
- Намалява броят на живородените деца;
- Намалява броят на умрелите лица;
- Увеличава се детската смъртност;
- Намалява броят на сключените граждански бракове и броят на разводите.

Раждаемост

През 2023 г. в област Варна са регистрирани 3 868 родени деца, като от тях **3 857 (99.7%) са живородени.** В сравнение с предходната година броят на живородените намалява със 123 деца, или с 3.1%.

Коефициентът на обща раждаемост¹ в област Варна през 2023 г. е 8.9‰.

Броят на живородените момчета (1 908) е с 41 по-малък от този на живородените момичета (1 949), или на 1 000 родени момчета се падат 1 021 момичета.

В градовете и селата живородените са съответно 3 229 и 628 деца, а коефициентът на раждаемост е 8.9‰ в градовете и 9.2‰ в селата.

Тоталният коефициент на плодовитост² е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. **През 2023 г. средният брой живородени деца от една жена в област Варна е 1.64** и намалява с 0.04 в сравнение с 2022 година.

¹ Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината.

² Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно възрастовата плодовитост през отчетната година. Тоталният коефициент на плодовитост, изчислен въз основа на фертилният контингент жени, който обхваща жените на възраст 15 - 49 навършени години е преизчислен към 9.05.2024 година.

Демографски процеси в област Варна през 2023 година

През 2023 г. средната възраст на жените при раждане на първо дете е 28.8 години. В сравнение с 2022 г. се увеличава с 0.1 години.

През 2023 г. броят на извънбрачните раждания в област Варна е 2 240, или 57.9% от всички раждания. Относителният дял на извънбрачните раждания в селата (66.9%) е по-висок отколкото в градовете (56.2%).

Смъртност

Броят на умрелите лица през 2023 г. в област Варна е 5 864 души, а коефициентът на обща смъртност³ - 13.6‰. Спрямо предходната година броят на умрелите намалява с 1 090, или с 15.7%.

Смъртността сред мъжете (14.5‰) е по-висока в сравнение със смъртността сред жените (12.7‰). През 2023 г. на 1 000 жени умират 1 060 мъже. Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (20.7‰) отколкото в градовете (12.2‰).

През 2023 г. в областта са починали 17 деца на възраст до една година, а коефициентът на детска смъртност⁴ е 4.4‰. За сравнение, през 2022 г. коефициентът на детска смъртност е бил 2.5‰, а през 2001 г. - 16.3‰.

Бракове и разводи

През 2023 г. в област Варна са регистрираните 1 535 юридически брака - с 271 по-малко спрямо предходната година. От всички регистрирани бракове 79.6% (1 222) са сред населението в градовете, докато в селата са сключени 313 брака. Коефициентът на брачност⁵ е 3.5‰ и намалява в сравнение с 2022 г., когато е бил 4.2‰.

Броят на разводите през 2023 г. е 663, или с 29 по-малко от регистрираните през 2022 година. От всички прекратени бракове 88.8% се отнасят за населението в градовете.

³ Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

⁴ Брой умрели деца на възраст под 1 година на 1 000 живородени.

⁵ Брой сключени бракове на 1 000 души от населението.

Демографски процеси в област Варна през 2023 година

Вътрешна и външна миграция на населението

През 2023 г. в преселванията между населените места в област Варна са участвали 3 147 лица.

От преселващите се в страната 6 852 са избрали област Варна за свое ново местоживеене. Областите с най-големи относителни дялове в миграционния поток към област Варна са София (столица) - 8.8%, Добрич - 7.1% и Шумен - 5.2%.

Най-малко преселили се в област Варна има от областите Кърджали, Монтана, Смолян, Кюстендил и Перник.

През 2023 г. 1 461 души са променили своя настоящ адрес от област Варна в чужбина, а 5 799 лица са променили своето обичайно местоживеене от чужбина в област Варна.

Естествен и механичен прираст на населението

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. След 1990 г. демографското развитие на област Варна се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението (с изключение на 2009 година). **През 2023 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на област Варна е намаляло с 2 007 души.**

Намалението на населението, измерено чрез **коефициента на естествения прираст, е минус 4.7‰⁶**. Коефициентът на естествения прираст в градовете е минус 3.3‰, а в селата - минус 11.5‰.

През 2023 г. всички общини в област Варна имат отрицателен естествен прираст.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението оказва и **механичният прираст** (нетното салдо от външната миграция), който е положителен - плюс 5 351 души. Той се формира като разлика между броя на заселилите се и изселилите се от областта.

⁶ Разлика между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

Демографски процеси в област Варна през 2023 година

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година. В годините на преброяванията се правят преизчисления на населението в края на съответната година.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Статистическия регистър на населението, поддържан от Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирация, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението, образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Националният осигурителен институт; Министерството на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживеене на лицето. Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години.

Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.